

основи дитини (оздоровчі цінності).

Формування організованості та самостійності молодших школярів може бути здійснено у процесі цілеспрямованої ігрової діяльності, яка, по-перше, вимагає прояву цих якостей і, по-друге, створює умови для їх розвитку.

Список використаних джерел

1. Боляк А. А., Коломоєць Г. А., Ребрина А. А., Боляк Н. Л. Нова українська школа: методика навчання фізичної культури у 1–4 класах закл. заг. сер. освіти: навч.-метод. посіб. К.: Освіта, 2021. 160 с.
2. Івашковський В. В., Остапенко О. І., Тимчик М. В. Фізичне виховання учнів початкових класів у позакласній роботі загальноосвітніх навчальних закладів: навч.-метод. посіб. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 172 с.
3. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 2. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 248 с.

*Віталій Белоліпцев,
Назарій Коляда*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сьогоднішній день Україна переживає чи не найтривожніші часи в своїй історії. Психологічний, соціальний, моральний, емоційний стан кожної особистості є важливим аспектом продуктивної діяльності. Однак, не кожна особистість може самостійно подолати різні труднощі, проблеми і т. д. Однією із форм соціально-психологічної допомоги є реабілітація.

У працях вітчизняних та зарубіжних дослідників висвітлено такі аспекти цієї проблеми: соціально-психологічна реабілітаційна робота (Г. Акімов, О. Лобастов, Р. Грінкер, Д. Шпігель та ін.); медико-соціальні аспекти реабілітації (А. Бравєс, В. Гічун, В. Ковтун, О. Коржиков, Ю. Лях та ін.).

На думку, комітету експертів з реабілітації Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), «реабілітація – це процес, метою якого є запобігання інвалідності під час лікування захворювань і допомога хворому у досягненні максимальної фізичної, психічної, професійної, соціальної та економічної повноцінності, на яку він буде здатний в межах існуючого захворювання» [4].

Також ВООЗ, визначила параметри оцінки якості життя, такі як: «фізичні (енергійність, втома, фізичний дискомфорт, сон, відпочинок); психологічні (самооцінка, концентрація, позитивні емоції, негативні переживання, мислення); ступінь незалежності (повсякденна активність,

працездатність, залежність від ліків і лікування); життя в суспільстві (повсякденна активність, соціальні зв'язки, дружні зв'язки, суспільна значимість, професіоналізм); довкілля (житло та побут, безпека, дозвілля, доступність інформації, екологія (клімат, забруднення, густозаселеність); духовність і особистісні переконання» [3].

Відомо, що найважливішим здобутком держави, що має стратегічне значення, та відображає тенденції економічного, політичного, соціального, правового розвитку і благополуччя країни, є здоров'я її громадян.

Тому, на рівні держави соціально-психологічну реабілітацію надають центри соціально-психологічної реабілітації дітей та інші установи.

Відповідно до Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей (2004 р.) визначено поняття: «центр соціально-психологічної реабілітації дітей – заклад соціального захисту, що створюється для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги» [7]. Тобто така допомога надається як дітям, так і молоді (до 18 років).

Згідно документу основними завданням центру є: «надання дітям комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги; проведення психолого-педагогічної корекції з урахуванням індивідуальних потреб кожної дитини; створення умов для здобуття дітьми освіти з урахуванням рівня їх підготовки; сприяння формуванню у дітей власної життєвої позиції для подолання звичок асоціальної поведінки; здійснення трудової адаптації дітей з урахуванням їх інтересів та можливостей; розроблення рекомендацій з питань соціально-психологічної адаптації дітей для педагогічних та соціальних працівників і батьків» [7].

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» (2003) реабілітацію включено до переліку соціальних послуг, де її визначено як «систему медичних, професійних, соціальних заходів, спрямованих на надання особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, допомоги у відновленні ними порушених функцій організму, компенсації обмежень життєдіяльності та підтриманні оптимального фізичного, інтелектуального, психічного, соціального рівнів та якості для досягнення соціальної і матеріальної незалежності, соціально-професійної адаптації та інтеграції в суспільство». Однак, згідно із внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» (2012 р.), визначення реабілітації було вилучено із документу [5; 2].

Натомість, соціальна реабілітація з'явилася у «Переліку соціальних послуг, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати» та визначалася як «навчання, формування, розвиток та підтримка соціально-побутових

навичок (самообслуговування, комунікації, позитивної поведінки, приготування їжі, користування грошима, орієнтування тощо); допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічна підтримка; організація дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності, працетерапії; арт-терапія; надання інформації з питань соціального захисту населення» [5; 2].

Коляда Н., Кравченко О. та ін. у своєму дослідженні зазначають, що «соціально-психологічна реабілітація передбачає адаптацію людини з особливими потребами до соціального оточення, підвищення самосвідомості шляхом формування адекватного ставлення до свого захворювання або фізичного дефекту, підвищення здатності до розв'язання психологічних проблем, налагодження взаємин з оточенням. Багато захворювань провокують психологічні порушення, що, у свою чергу, може призвести до розвитку психічних розладів, які погіршують стан хворого та сприяють прогресуванню недуги. Таким чином, соціально-психологічна реабілітація акцентує увагу на соціальній адаптації клієнта, незалежно від характеру його проблем, і в цьому сенсі є близькою власне до соціальної реабілітації» [8; 2].

Основними принципами соціально-психологічної реабілітації є: максимальна наближеність до соціального середовища; невідкладність, ранній початок реабілітаційних заходів відразу після виявлення психічних розладів; єдність психосоціальних і фізіологічних методів впливу (єдність реабілітації та лікування); послідовність і наступність реабілітаційних заходів; різнобічність (різноплановість) зусиль; партнерство, співробітництво; індивідуалізація реабілітаційних заходів; відповідність реабілітаційних заходів адаптаційним можливостям людини; систематичний контроль і своєчасна корекція реабілітаційної програми [1, с. 352].

Отже, соціально-психологічна реабілітація – різновид соціально-психологічної роботи, комплекс заходів (психологічних, психотерапевтичних і психолого-педагогічних) з відновлювального лікування і подальшої соціальної інтеграції особистості в суспільстві.

Перспективними є дослідження особливостей соціально-психологічної реабілітації молоді в умовах військово конфлікту.

Список використаних джерел

1. Військова психологічна підготовка та реабілітація. Київ: Видавець Олег Філюк, 2014. С. 346–356.
2. Коляда Н., Кравченко О., Салата Н. Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами України. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2020. Вип. 2(5). С. 13–25.
3. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська Н. С. Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій: метод. посіб. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2015. 170 с.

4. Медична реабілітація. *Вікіпедія*. URL: <http://surl.li/ftlwa> (дата звернення: 21.03.2023).
5. Про соціальні послуги: Закон України № 2671-VIII від 2019 р. (зі змінами 2022 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 21.03.2023).
6. Реабілітація, її визначення, завдання, становлення, види, принципи. URL: <http://surl.li/ftkkv> (дата звернення: 21.03.2023)
7. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей: постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/4357066> (дата звернення: 21.03.2023).
8. Leshchuk, H. Possibilities of psychosocial rehabilitation in social work with people with disabilities. *Social Work and Education*. 2017. Vol. 4, No. 1. Pp. 60–69.

Каріна Білега

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ЯК ЗАСОБУ НАВЧАННЯ УЧНІВ

Відкритий доступ до сучасних інформаційних технологій породжує суспільство нового типу, яке збільшує продуктивність та конкурентоспроможність кожної країни на світовому ринку та вимагає значних змін у системі освіти. В останні роки одним із пріоритетних напрямів розвитку інформаційних технологій є гейміфікація, зокрема її впровадження в освіту через покращення чинних освітніх платформ і створення нових ігрових програм навчання для використання у відкритому інформаційно-освітньому середовищі. Гейміфікація стала неодмінним сучасним інструментом освіти у 21-му ст., який може бути використаний в освітньому процесі як засіб підвищення мотивації та залучення учнів до навчання. Гейміфікація сприяє підвищенню навчальної мотивації, допомагає налагодити освітній процес, заснований на активній діяльності кожного учня, створює умови для здійснення інтегрованого навчання.

Питання гейміфікації в освіті ще знаходиться в зародковому стані, тому наукових досліджень з цієї тематики не багато. Г. Зікерман, один із перших дослідників, який займався використанням елементів гри в неігровому середовищі, визначав гейміфікацію як процес використання ігрового механізму й мислення з метою розширення аудиторії і вирішення проблем. Вітчизняні дослідники О. В. Тріщук, Н. М. Фіголь, Н. С. Волик характеризують гейміфікацію як новий метод із великим потенціалом, що спроможний мотивувати учнів до навчання та активного засвоєння знань.

За останні кілька років гейміфікація увійшла до переліку трендів освітнього процесу різних категорій слухачів і значення її полягає у